

Pozsony, 1970. április 15. Sztankó Pál pozsonyi magyar főkonzul jelentése a Csemadok vezetőségében várható személyi változásokról.

SZIGORÚAN TITKOS!

Szám:1/1/Szt/1970.

Pozsony, 1970. április 15.

Előadó: Varga Ferenc, konzul

Tárgy: Várható személyi változások a Csemadok vezetőségében.

Készült: 5 példányban.

Melléklet: 38 oldal

Kapják: 3 pl. Központ.

1 pl. Nagykövetség, Prága.

1 pl. saját.

Korábbi jelentéseinkben⁵¹¹ beszámoltunk arról, hogy az 1969. márciusi közgyűlésen történt változások után a Csemadok vezetésében jobbratulódás történt. Akkori állítá-sunkat azóta a gyakorlat igazolta. A párt illetékes osztályán a jelenlegi vezetőséget úgy értékelik, mint amely erősen fertőzött nacionalista vonásokkal. Informátorunk szerint egyéb okokon kívül hozzájárultak ehhez bizonyos kispolgári nacionalista módon gondol-kodó magyarországi személyek (írók, művészek) is, de még erősebben tapasztalható a jugoszláv befolyás.

A nacionalista beütéseken kívül a Csemadok jelenlegi vezetőségének másik komoly hibája a személyi ellentétek. Fábry Zoltán ismert szlovákiai magyar író és publicista a múlt év októberében levélben fejezte ki aggodalmát a szervezetben uralkodó különböző személyi torzsalkodások miatt. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy Fábry Zoltán tö-rekvése nem járt eredménnyel. A személyi ellentétek odáig fajultak, hogy Dobos László elnök kérte Szőke József vezető titkár leváltását.

Több megbízható forrásból nyert értesülés szerint Szőke József rövidesen távozik a vezető titkári funkcióból és helyére Varga Béla kőbölküti pedagógust, az SZLKP KB tag-ját jelölték. Varga Sándor titkár helyére (aki ugyanott osztályvezető lesz) a Csemadok eddigi egyik osztályvezetője – ugyancsak Varga nevű⁵¹² – kerül.

Az SZLKP KB illetékes osztálya jelenleg értékeli a Csemadok 1968–69. évi munká-ját. Az eddig kialakított vélemény erősen negatív. A Csemadok által készített értékelés-sel (mellékelve)⁵¹³ az osztály nem ért egyet, azt átdolgozásra visszaadta.

Fábry István képviselőtől nyert értesülés szerint az SZLKP KB illetékes személyei őt kér-ték fel, hogy csináljon rendet a Csemadokban. Nevezett azonban nem kíván odamenni.

Itt említjük meg, hogy az SZLKP KB illetékes szervei negatívan értékelik Szabó Re-zsó volt vezető titkárnak, a Szlovák Nemzeti Tanács jelenlegi magyar alelnökének a Cse-madokban 1968-ban kifejtett tevékenységét is. Meg nem erősített információk szerint

⁵¹¹ Lásd a 140. és 142. sz. dokumentumot.

⁵¹² Varga János.

⁵¹³ A mellékelt értékelést itt nem közöljük, az azonos jelen kötet 116. sz. dokumentumával.

leváltják őt alelnöki tisztségéből. Ugyancsak nem megerősített hír, hogy a Dobos László által betöltött tárca nélküli miniszteri tisztséget szintén megszüntetik.

Sztankó
főkonzul

MOL, KÜM-TÜK, 1970-Csehszlovákia, 31. d., 00502/1-1970, gépelt, a szerző által aláírt tisztázat

145

Pozsony, 1970. május 8. Sztankó Pál pozsonyi magyar főkonzul jelentése Dobos László tárca nélküli miniszter és Szabó Rezső parlamenti alelnök leváltásáról.

SZIGORÚAN TITKOS!

Szám:1/2/Szt/1970.

Pozsony, 1970. május 8.

Előadó: Varga Ferenc, konzul

Tárgy: Néhány megjegyzés a vezető funkciókban levő magyar nemzetiségű személyek leváltásához.

Készült: 5 példányban.

H. sz.: 1/1/1970.szt.saját.

Kapják: 3 pl. Központ.

1 pl. Nagyköv., Prága.

1 pl. saját.

Fenti számú jelentésünkben⁵¹⁴ beszámoltunk arról, hogy értesüléseink szerint leváltják a Szlovák Nemzeti Tanács alelnöki funkciójából Szabó Rezsőt és megszüntetik Dobos László tárca nélküli miniszter tisztségét. A Szlovák Nemzeti Tanács április 28-i plenáris ülésén mindkét felmentésre sor került.

Már korábbról ismeretes előttünk, hogy mind Szabó Rezső, mind Dobos László személyével kapcsolatban több negatív megjegyzés hangzott el az SZLKP KB állami és tömegszervezetekkel foglalkozó osztályán. Az átigazolások után azonban úgy tűnt, hogy a korábbi tevékenységükre vonatkozó elmarasztaló értékelések nem is olyan súlyosak. Szabó Rezső átigazolása – saját elmondása szerint – igen simán zajlott le. Mind Lenárt, mind Klokoč kedvezően nyilatkozott róla. Ami pedig Dobos László személyét illeti, arra vonatkozóan ismert előttünk az igazoló bizottság (Peter Colotka, Ondrej Klokoč, Matej Lúčan és Václav Vačok) által készített teljes jegyzőkönyv. Annak zárófejezete a következő:

„A bizottság Dobos elvtárs egész tevékenységének értékelésekor megállapítja, hogy jó párttagról van szó, aki alkalmas kulturális, esetleg más munkaterületre, s aki betölthet felelős tisztségeket. A bizottság tagjai ajánlják Dobos elvtársnak, hogy a szlovákiai nemzeti-ségi kérdés megoldásában is jobban érvényesítse a párt internacionalista politikáját.

A bizottság javasolja Dobos elvtársnak kiadni az új tagkönyvet.”

Érthető, hogy ilyen értékelések után sem Szabó Rezső, sem Dobos László nem gondolt arra, hogy tisztségükből felmentik őket. Csak néhány nappal a Szlovák Nemzeti Ta-

514 Lásd a 144. sz. dokumentumot.